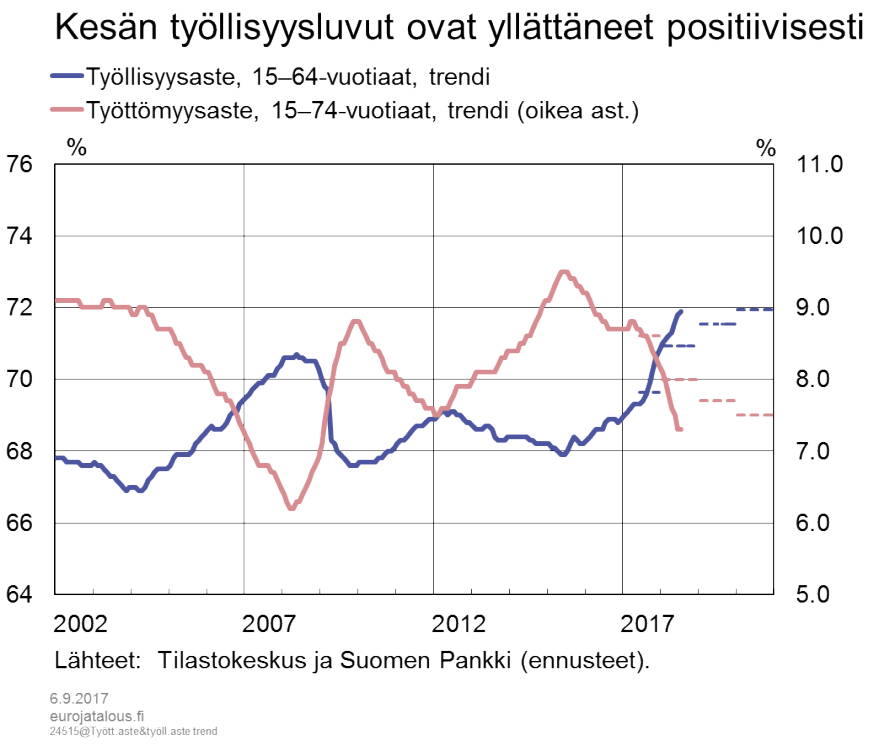
Blogi

Talouden kokonaiskuva edelleen positiivinen

Suomen talous | 07.09.2018

Yritysten ja kuluttajien Suomen taloutta koskevat näkymät ovat edelleen positiivisia, vaikka palvelualojen yritysten ja toisaalta kuluttajien suhdanneodotukset ovat ohittaneet lakipisteensä ja kääntyneet laskuun. Kesän kotimainen talousdata on ollut pääasiassa myönteistä. Erityisesti työllisyys on kasvanut voimakkaasti. Samalla yritykset ovat raportoineet rekrytointiongelmista, ja avoimien työpaikkojen lukumäärä on jatkanut kasvuaan.

Kuvio 1.

BKT kasvanut 11 peräkkäistä vuosineljännestä

Kausitasoitettu BKT:n volyymi kasvoi 2018N2:lla 0,3 % edellisestä vuosineljänneksestä. Työpäiväkorjattuna BKT oli 2,5 % korkeampi kuin edellisvuoden vastaavalla neljänneksellä. BKT:n volyymi on nyt kasvanut 11 peräkkäistä vuosineljännestä eli 2015N4–2018N2. Kasvu on perustunut vuonna 2018 ennen kaikkea vahvaan kotimaisen kysynnän kehitykseen.

Seuraavassa esitellään lyhyesti valikoitujen talousindikaattorien viimeaikaista kehitystä. Raportin

lopussa tehdään päätelmiä neljännesvuositilinpidon ja indikaattorien yhdessä ennakoimasta talouskasvusta.

Euroalueella odotukset heikentyneet

Suomen vientimarkkinoilla Euroopassa on nähtävissä kasvavaa epävarmuutta. Euroalueen elokuun ostopäälliköiden indeksit ennakoivat heinäkuun tapaan euroalueelle hieman alle puolen prosentin BKT:n kasvua edellisestä neljänneksestä, mutta euroalueen teollisuuden ostopäälliköiden odotukset tulevaisuuden kasvusta ovat nyt alimmillaan lähes kahteen ja puoleen vuoteen. Optimismia ovat heikentäneet odotukset heikkenevästä kysynnästä, nousevat hinnat sekä poliittiset riskit.

Ennakkotietojen mukaan Saksan kausitasoitettu tuonnin volyymi kasvoi kuitenkin 2018Q2:lla peräti 1.7 % edellisestä neljänneksestä, ja elokuun ostopäälliköiden indeksit ennakoivat Saksan BKT:n kasvun kiihtyvän 2018N3:lla. Ruotsin ja Alankomaiden tuonti säilyi 2018N2:lla karkeasti ottaen edellisen neljänneksen tasolla. Nämä kolme maata olivat Suomen merkittävimmät tavaraviennin kohdemaat vuonna 2017. Yhdysvalloissa odotetaan talouden kasvun hieman tasaantuvan kuluvan vuoden toisen neljänneksen kiivaan kasvun jälkeen.

Kuluttajat optimistisia oman taloustilanteensa mutta eivät samassa määrin Suomen talouden suhteen

Kuluttajien odotukset omasta vallitsevasta taloustilanteestaan sekä näkymistään seuraavan vuoden aikana ovat vahvistuneet edelleen heinä- ja elokuussa. Sen sijaan kuluttajien odotukset Suomen yleisestä talous- ja työttömyystilanteesta seuraavan vuoden aikana jatkoivat elokuussa laskua kohti keskiarvotasoaan lähes ennätyksellisistä helmikuun 2018 huippulukemistaan.

Työmarkkinat kuumina, avoimia työpaikkoja paljon

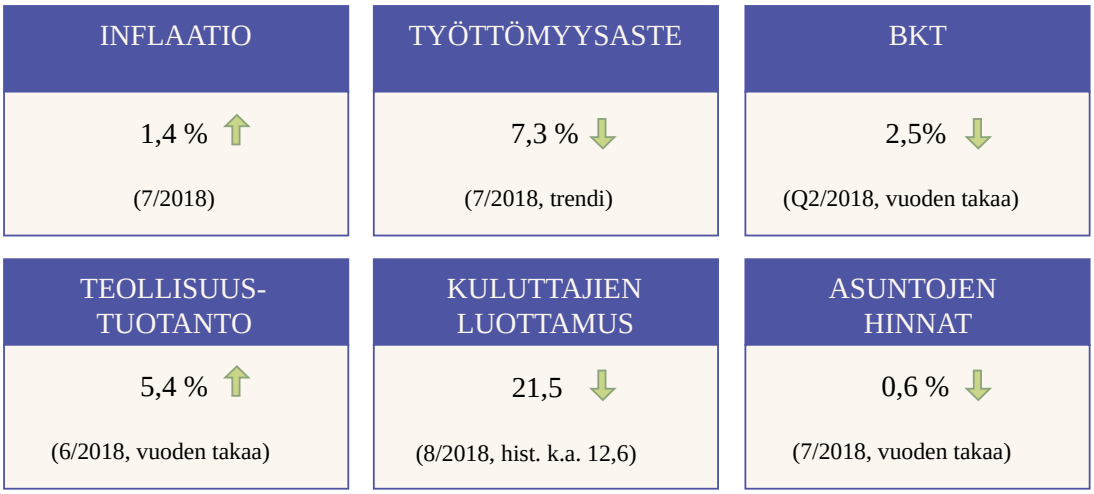
Työllisyystilanne on parantunut vuoden 2017 lopulta alkaen ennakoitua nopeammin samalla kun työttömyys on alentunut. Sipilän hallituksen hallitusohjelmaan kirjattu tavoite työllisyysasteen nousemisesta 72 prosenttiin näyttäisi olevan saavutettavissa vuoden 2018 kuluessa työllisyysasteen trendillä mitattuna, vaikka trendin koko vuoden keskiarvo jäisikin tavoitteen alapuolelle.

Työ- ja elinkeinoministeriön rekisteripohjainen data vahvistaa Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen havainnot siitä, että vuoden 2016 alussa alkanut työttömien työnhakijoiden lukumäärän pieneneminen on edelleen jatkunut kesä- ja heinäkuussa. Työttömiä työnhakijoita ja

työvoimapolittiisiin toimenpiteisiin osallistuvia oli heinäkuussa yhteensä 390 000 henkeä, mikä on 39 000 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 2.

Suomen talouden tunnuslukuja

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Avoimien työpaikkojen lukumäärä on jatkanut kasvuaan. Samalla kahdella kolmesta Elinkeinoelämän keskusliiton elokuiseen selvitykseen vastanneesta suomalaisyrityksestä on vähintään jonkinasteisia vaikeuksia löytää osaavaa henkilöstöä. Näin ollen ammattitaitoisen työvoiman saatavuudesta on tullut mahdollinen tuotannon ja myynnin kasvun este. Suomen Pankin arvion mukaan työttömyysaste alittaa tällä hetkellä rakenteellisen työttömyyden tason, eli työttömyyden aleneminen on ollut pitkälti suhdannetekijöistä johtuvaa.

Palkkasumma kasvaa

Ennakkotietojen mukaan palkansaajien ansiot ovat kuluvan vuoden 3. neljänneksellä kaksi prosenttia edellisvuoden vastaavaa neljännestä korkeammat. Ansiotason kasvu kiihtyi voimakkaasti vuoden toisella neljänneksellä. Työllisyyden vahvistuminen ja ansiotason nousu näkyvät erityisesti yksityisen sektorin palkkasumman kasvuna. Vuonna 2017 ansiotaso ei kasvanut lainkaan kilpailukykysopimuksessa sovittujen vähäisten sopimuskorotusten ja julkisen sektorin lomarahojen leikkauksen myötä.

Teollisuuden luottamus korkealla, rakennusluvat laskussa

Teollisuuden luottamus heinä- ja elokuussa on ollut edelleen korkealla, viime vuoden viimeisen

neljänneksen tasollaan. Suomen teollisuuden suhdannearviot olivat elokuussa EU-maiden keskiarvoa myönteisempiä. Teollisuustuotannon volyymi on ollut noususuuntaisella uralla vuoden 2016 alusta viimeisimpään datapisteeseen eli kesäkuuhun 2018 saakka.

Rakennusalan luottamus palautui elokuussa heinäkuisesta notkahduksesta. Suhteellisen voimakkaasti vaihdelleet odotukset olivat jälleen elokuussa selvästi pitkän aikavälin keskiarvoa vahvempia. Rekrytointivaikeudet ovat rakennusalalla päätoimialoista suurimmat. Käynnissä oleva uudisrakennustuotanto on ollut kesällä edelleen korkealla tasolla, mutta rakennusluvat ovat kääntyneet laskuun vuoden 2018 aikana. Rakennusalan indikaattorit ennakoivat melko tarkasti tulevia kokonaistuotannon suhdanteita.

Kauppapolitiikan käänteet ja muut poliittiset riskit luovat epävarmuutta, joka saattaa jarruttaa yritysten vahvasti vuoden 2018 alkupuoliskolla kasvaneita investointeja. Rakennusinvestointien kovin kasvu nähtiin vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Rakennusinvestointien osuus koko talouden investoinneista oli lähes 60 % vuonna 2017.

Kaupassa ja palvelualoilla tasaista kasvua, mutta palvelujen luottamus laskussa

Vähittäiskaupan yritysten luottamus on edelleen korkealla tasolla, vaikkakin se on palannut hieman alaspäin kesän 2017 tasolleen alkuvuoden 2018 huippulukemistaan. Vähittäiskaupan myynnin volyymi lisääntyi ennakkotietojen mukaan heinäkuussa maltillisesti vajaan prosentin vuoden takaa. Vähittäiskauppa kattaa reilun kolmanneksen koko kaupan toimialasta. Koko kaupan liikevaihdon volyymi on kasvanut tasaisen varmasti vuodesta 2016 alkaen, vaikkakin kesäkuussa 2018 nähtiin hienoinen notkahdus.

Ylätoimialoista vain yksityisten palvelujen (pl. kauppa) luottamusindikaattori on kääntynyt vuonna 2018 selvään laskuun. Elokuussa luottamus on laskenut lähelle historiallista keskiarvoaan ja samalla lähelle koko EU:n palvelualojen elokuun keskiarvoa. Palvelualojen liikevaihto on ollut kuitenkin kasvusuuntainen jo finanssikriisin jälkimainingeista alkaen, ja kasvu oli edelleen ripeää viimeisimmässä datapisteessä eli toukokuussa 2018. Yksityiset palvelualat tuottavat päätoimialoista suurimman osuuden eli yli 40 % koko talouden bruttoarvonlisäyksestä.

Yrityslainoja nostettiin alkukesällä erittäin vilkkaasti, joukkovelkakirjoja liikkeelle kesäkuussa paljon

Suomalaisista luottolaitoksista nostettiin yrityslainoja (ei sis. asuntoyhteisöjen lainoja) tammi-heinäkuussa 14 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vireille pantujen yrityskonkurssien lukumäärä

on ollut heinäkuussa ja sitä edeltävinä kuukausina samalla tasolla kuin edellisvuonna. Kotitaloudet nostivat kulutusluottoja tammi-heinäkuussa 4 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Suomalaiset yritykset ja yhteisöt laskivat kesäkuussa liikkeelle velkapapereita 14 mrd. euron edestä, joka on suurin kuukausittainen määrä sitten maaliskuun 2017.

Suomen inflaatio edelleen euroaluetta hitaampaa, tuottajahinnat nousussa

Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli heinäkuussa 1,4 %. Inflaation hienoinen kiihtyminen kesäkuusta johtui muun muassa savukkeiden, bensiinin ja hotellihuoneiden hintojen noususta. Koko euroalueen YKHI-inflaatio oli heinäkuussa 2,1 prosenttia.

Teollisuustavaroiden tuottajahinnat nousivat heinäkuussa lähes viisi prosenttia, kun taas vientitavaroiden tuottajahinnat nousivat noin kahdeksan prosenttia. Tuottajahintojen nousu on ollut globaali ilmiö, johon ovat vaikuttaneet raaka-aineiden ja välivalmisteiden hintojen nousu sekä mm. kauppapoliittiset jännitteet.

Palkansaajien verotus säilymässä pääpiirteissään ennallaan vuonna 2019

Hallitus esittää vuoden 2019 valtion budjetin menoiksi 55,3 mrd. euroa, mikä on 0,9 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2018 talousarviossa (ml. lisätalousarvio). Menoja alentavat määräaikaisten kärkihankkeiden päättyminen, hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet sekä pienentyneet työttömyysturvamenot. Menotasoa nostavat muun muassa valtiosektorilla sovitut palkankorotukset sekä valtion eläkemenojen kasvu. Budjettiesityksen arvioidut tulot ovat 53,9 mrd. euroa, jolloin valtion budjettitalouden alijäämän ennakoidaan olevan 1,4 mrd. euroa vuonna 2019 (vrt. vuoden 2018 talousarvio: 3,1 mrd. euroa). Julkisen talouden viimeaikainen vahvistuminen ja talouskasvun viriäminen vaikuttavat lyhyellä aikavälillä myönteisesti velkasuhteeseen.

Palkansaajien verotus pysyy vuonna 2019 lähes ennallaan, kun otetaan huomioon maksumuutokset. Ansiotuloverotusta kevennetään yhteensä 130 milj. eurolla. Ansiotuloveroperusteisiin tehdään lisäksi ansiotasokehityksen mukainen indeksitarkistus.

Suomen Pankin ennuste BKT:n kasvuksi 2,9 % vuonna 2018

Edellä esiteltyjen indikaattorien ja kansantalouden tilinpidon kehityksen huomioiden Suomen Pankin lyhyen aikavälin nowcast-ennustemalli[1] ennakoi 31.8.2018 tiedossa olevan talousdatan

perusteella kuluvan vuoden kolmannen neljänneksen kasvuksi 1,0 % ja neljännen neljänneksen kasvuksi 0,7 % edellisestä neljänneksestä. Nämä ennusteet päivittyvät jatkuvasti, kun näiltä neljänneksiltä saadaan uusia tilastoja.

Mikäli neljännesvuositilinpidon mukainen vuoden 2018 alkupuoliskon kehitys ei revisioituisi nykykäsityksestä, veisi 2018N2:lla nähty 0,3 prosentin Q-on-Q -kasvu sekä 2018N3:lla että 2018N4:llä toistuessaan koko vuoden 2018 BKT:n kasvun 2,5 prosenttiin vuositasolla. Suomen Pankin kesäkuussa julkistama ennuste koko vuoden 2018 BKT:n kasvuksi on 2,9 %. Nowcast-mallin ennusteiden N3 ja N4 toteutuessa myös em. vuosiennuste toteutuisi.

Tässä artikkelissa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin näkemystä.

Asiasanat

ennuste, suhdanteet, Suomen talous